

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ

ОСОБИСТІСТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО В ЦИФРОВУ ЕРУ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

16 квітня 2025 року

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

**Факультет психології, політології та соціології
Кафедра психології**

*V МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ*

**«ОСОБИСТІСТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО В ЦИФРОВУ
ЕРУ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР»**

16 квітня 2025 року

Одеса – 2025

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – **Аракелян М.Р.**, доктор юридичних наук, професор, проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», заслужений юрист України.

Члени редколегії:

Цільмак О.М. – доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Татьянчиков А.О. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Шмаленко Ю.І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Лісовенко А.Ф. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ташматов В.А. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали представлені в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за їх зміст.

Особистість та суспільство в цифрову еру: психологічний вимір : матеріали V міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 16 квітня 2025 року) / за заг. ред. проф. Аракеляна М.Р. Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія», 2025. 160 с.

Суворова Анастасія Дмитрівна ВПЛИВ АРТ-ТЕРАПІЇ НА ЕМОЦІЙНИЙ СТАН ДІТЕЙ-ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ..	130
Татьянчиков Андрій Олександрович, Булгакова Дарія Павлівна ВПЛИВ КІБЕРПРОСТОРУ НА ЕМОЦІЙНУ СФЕРУ ПІДЛІТКІВ.....	132
Ташматов Вячеслав Абдуллайович, Душина Анна Павлівна СТРЕС ЯК ДЕТЕРМІНАНТА РОЗВИТКУ ХІМІЧНОЇ ТА НЕХІМІЧНОЇ АДИКЦІЇ: КЛІНІКО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ.....	135
Ташматов Вячеслав Абдуллайович, Козирь Анна Юрївна ЦИФРОВА МАСКА ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГІЯ САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ.....	138
Тихонова Ганна Романівна, Кернас Андрій В'ячеславович ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ НАПРЯМУ ЛОГОТЕРАПІЇ ВІКТОРА ФРАНКЛА.....	141
Тітієвський Віталій Олегович ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ: ЯК НАВИЧКИ КІБЕРГІГІЄНИ ЗАХИЩАЮТЬ КОРИСТУВАЧА.....	143
Ульяницька Валерія Андріївна РОБОТА З КОМОРБІДНИМИ СТАНАМИ ПРИ РАС.....	146
Ульянов Вадим Олексійович, Степанюк Ярослав Васильович, Федонюк Сергій Валентинович, Поручинський Андрій Іванович ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ.....	149
Флоря Марія Маргарита Олександрівна ВПЛИВ ЛЕГКОГО ДОФАМІНУ НА ЖИТТЯ МОЛОДІ.....	152
Чернов Олександр Віталійович ВПЛИВ ПСИХІЧНИХ РОЗЛАДІВ НА КРИМІНАЛЬНУ ПОВЕДІНКУ	154
Шевченко Дар'я Ярославівна СВІДОМИЙ ВИБІР ПРОФЕСІЙНОГО ШЛЯХУ: ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ТА ВПЛИВ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ.....	157

Тихонова Ганна Романівна
здобувачка 5 курсу 12/1 групи ЦЗФН
Одеський національний економічний університет
Кернас Андрій В'ячеславович
кандидат психологічних наук (PhD), старший викладач кафедри мовної
та психолого-педагогічної підготовки
Одеський національний економічний університет

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ НАПРЯМУ ЛОГОТЕРАПІЇ ВІКТОРА ФРАНКЛА

Логотерапія, як один із ключових напрямів екзистенційної психології, була розроблена австрійським неврологом і психіатром Віктором Франклом у середині ХХ століття. Вона виникла як відповідь на кризу сенсу життя, яка стала особливо гострою після жахливих подій Другої світової війни та масового поширення відчуття екзистенційного вакууму серед людей. Франкл, пройшовши через досвід перебування в нацистських концтаборах, створив концепцію, яка базується на переконанні, що головною рушійною силою в житті людини є прагнення до сенсу. Це стало основою логотерапії як методу лікування душевних страждань через пошук і реалізацію сенсу життя.

Передумови розвитку логотерапії слід шукати в інтелектуальному та культурному контексті початку ХХ століття, коли психологія як наука перебувала в стані становлення. Основними течіями в тогочасній психології були психоаналіз Зигмунда Фрейда та індивідуальна психологія Альфреда Адлера. Фрейд вважав, що основною мотивацією поведінки людини є прагнення до задоволення та уникнення страждання, тоді як Адлер наголошував на прагненні до влади та переваги як головному рушієві людських дій. Віктор Франкл, ознайомившись із цими теоріями, визнав їхню важливість, але побачив у них певну обмеженість, оскільки вони, на його думку, не враховували глибшого рівня людської природи – прагнення до сенсу [1, с. 8].

У своїх ранніх наукових працях Франкл звертав увагу на проблему екзистенційного вакууму – почуття безмістовності та порожнечі, яке все частіше спостерігалось серед його пацієнтів у Відні. На початку 1930-х років Франкл працював у віденських клініках, зокрема в клініці «Steinhof», де займався лікуванням молодих пацієнтів із депресією та суїцидальними нахилами. Саме в цей період він розробив ідею, що криза сенсу життя є основною причиною душевних страждань, і почав шукати способи допомогти людям знайти цей сенс.

Важливим етапом у формуванні логотерапії стали події Другої світової війни. У 1942 році Віктора Франкла разом із його родиною було депортовано до концтабору Терезієнштадт, а згодом – до Аушвіцу. Його дружина, батьки та брат загинули в таборах, однак Франкл вижив і зумів зберегти свою внутрішню стійкість завдяки усвідомленню сенсу власного життя. Цей досвід став ключовим для остаточного формування його концепції логотерапії. Переживши жахиття концтаборів, Франкл зробив висновок, що навіть у найтяжчих умовах людина здатна зберігати силу духу, якщо вона має сенс для існування [2].

Після звільнення з концтабору в 1945 році Франкл повернувся до Відня і розпочав активну наукову та клінічну діяльність. У 1946 році він опублікував свою головну працю – «Людина в пошуках сенсу» (нім. «Ein Psychologe erlebt das Konzentrationslager»), яка стала основоположною для логотерапії. У цій книзі Франкл описав свій досвід у концтаборах та обґрунтував головні постулати логотерапії: прагнення до сенсу як головну мотивацію людини, свободу волі та відповідальність за своє життя. Книга стала міжнародним бестселером, була перекладена багатьма мовами та викликала значний резонанс у наукових і суспільних колах.

У 1947 році Франкл заснував у Відні Інститут логотерапії, де почав навчати та консультувати психіатрів, психологів та інших фахівців у галузі психічного здоров'я. У своїй клінічній практиці він застосовував логотерапію для лікування пацієнтів із депресією, невротами, посттравматичним стресовим розладом (ПТСР) та іншими психологічними проблемами. Основний метод логотерапії полягав у тому, щоб допомогти людині усвідомити свій сенс життя та знайти спосіб його реалізації навіть у найскладніших умовах [3].

У 1955 році Франкл став професором Віденського університету, а згодом читав лекції в провідних університетах Європи та США. Його ідеї знайшли підтримку серед багатьох відомих філософів та психологів. Логотерапія стала популярною в США, де вона була сприйнята як альтернатива біхевіоризму та психоаналізу. Франкл стверджував, що логотерапія доповнює ці підходи, оскільки звертається до глибинних екзистенційних проблем людини.

У 1960-х роках логотерапія оформилася як окрема галузь психології. Франкл активно працював над створенням міжнародної мережі фахівців із логотерапії. У 1967 році була заснована Міжнародна асоціація логотерапії, яка об'єднала науковців та практиків з усього світу. Логотерапія почала застосовуватися не лише в клінічній практиці, а й у сфері освіти, соціальної роботи, бізнесу та навіть в армії. Франкл також продовжував наукову діяльність, опублікувавши низку важливих праць, зокрема «Доктор і душа» (1955), «Теорія і терапія невротів» (1956) та «Поклик до сенсу» (1965). У цих роботах він розвинув свої ідеї про роль сенсу в житті людини та способи його пошуку [4].

До кінця життя Франкл залишався активним у науковій та громадській діяльності. Він отримав численні почесні звання та нагороди від університетів та наукових спільнот по всьому світу. Франкл помер у 1997 році у Відні у віці 92 років, залишивши по собі величезну наукову та духовну спадщину.

Сьогодні логотерапія продовжує розвиватися. Її принципи застосовуються в психотерапії, коучингу, організаційній психології та навіть у паліативній медицині. Основна ідея Франкла про те, що людина здатна знайти сенс навіть у стражданнях, залишається актуальною та знаходить підтвердження у сучасних дослідженнях у галузі позитивної психології та психотерапії. Логотерапія Франкла стала не лише методом лікування, а й філософією життя, яка допомагає людям долати труднощі та знаходити сенс у найскладніших обставинах [5].

Список використаних джерел

1. Рубан А. Філософський аналіз «логотерапії» Віктора Франкла : магістерська робота : спец. 033 «Філософія» ; Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». Київ, 2021. 72 с.
2. Соломаха А.В. Логотерапія Віктора Франкла : магістерська кваліфікаційна робота. 2024.
3. Франкл В. Лікар та душа. Основи логотерапії. / 2-ге вид., доповн. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2021. 320 с.
4. Каріков С.А. Логотерапія Віктора Франкла в теоретичному та практичному контексті соціальної роботи : дис. канд. соціол. наук. 2023.
5. Запорожченко, О. Е. Екзистенційні виміри логотерапії В. Франкла *Сучасна психологія: проблеми та перспективи*. Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2020. С. 77-80.

Ключові слова: логотерапія, історичні аспекти розвитку, Віктор Франкл.

Key words: logotherapy, historical aspects of development, Viktor Frankl.

Тітієвський Віталій Олегович

*здобувач I курсу магістратури факультету адвокатури
та антикорупційної діяльності*

Національний університет «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Геращенко О.С.

ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ: ЯК НАВИЧКИ КІБЕРГІГІЄНИ ЗАХИЩАЮТЬ КОРИСТУВАЧА

У сучасному цифровому середовищі, де інформаційні потоки охоплюють усі сфери життя від особистої комунікації до фінансових операцій, значення безпечної взаємодії у кіберпросторі постійно зростає. Людина стає не лише користувачем технологій, а й потенційною мішенню кіберзлочинності, яка дедалі частіше спрямована не на злам технічних систем, а на використання психологічної вразливості. Саме на цьому ґрунті зростає популярність так званих соціоінженерних атак, у яких основний об'єкт впливу – психіка користувача [1]. Зловмисники, використовуючи маніпулятивні прийоми, змушують людину самостійно надавати доступ до конфіденційної інформації, відкривати шкідливі посилання або встановлювати небезпечне програмне забезпечення. У зв'язку з цим, формування навичок кібергігієни як системи звичок і правил безпечної цифрової поведінки є надзвичайно актуальним. Адже саме поєднання технічної обізнаності з психологічною стійкістю формує здатність користувача чинити опір атакам соціальної інженерії.

Згідно з опитуванням, у 2021 році 83% респондентів зазначили, що їхня організація стала жертвою принаймні однієї успішної фішингової атаки через електронну пошту, що на 4,6% більше порівняно з 2020 роком. Крім того, 78%